

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Doctoris Francisci Svarez Granatensis, De Societate Iesv,
Jn Celebri Conimbricensi Academia Theologicæ Facvltatis
Primarii Professoris. Varia Opuscula Theologica**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1618

Cap. XVII. Actus supernaturales præfiniri à Deo, etiamsi, non
prædetermines physice liberum arbitrium ad illos efficiendos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84352](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84352)

XIX. Denique facit illud Ioan. 15. Non vos me elegistis, sed ego elegi vos: quod non solum de electione ad Apostol. sed etiam de electione ad gloriam Augustinus sæpe intelligit. Quo sensu non de omnibus Apostolis qui tunc aderant (erat enim inter eos Iudas) sed de iis tantum, qui vere erant electi, locutus est Christus. Accommodari etiam potest quod ibidem Christus ait: Sicut dilexit me Pater & ego dilexi vos. Loquitur enim Christus de se ut homine: est autem Christus homo, ut alibi Augustinus dixit: illustrissimum nostræ prædestinationis exemplar: sicut ergo ipse ut homo gratis est dilectus & electus ut esset filius Dei naturalis, ita & nos gratis dilecti, & electi sumus ab ipso. Vnde Chrysost. hom. 71. in Io. ait, in illis verbis. Sicut ego dilexi vos significasse Christum gratuitam dilectionem, ac si diceret (ait Chrys.) Non enim vestris præcedentibus meritis debui per solui sed ego incepti.

XX. Possent in huius rei confirmationem plura adduci, sed præfenti instituto hæc sufficere videntur, ut de huius sententia maxima probabilitate constet, quam in hoc opere libenter defendo, non solum propterea quæ adduxi, sed etiam quia est expressa sententia D. Thom. 1. p. q. 23. art. 4. & frequentius recepta ab Scholasticis doctoribus: ac denique ne quis existimet ad evitandas phycas prædeterminationes necessarium nobis esse, ab August. aut D. Th. vel à communioribus sententiis, & in favorem diuinæ gratiæ frequentius receptis, in Scriptura sacra & Patribus sufficienter fundatis, ne transuersum (ut aiunt) vnguem recedere.

CAPVT XVII.

Actus supernaturales prædefiniri à Deo, etiam si non prædeterminet phycice liberum arbitrium ad illos efficiendos.

I. Vario sententia de prædeterminatione actuum supernaturalium.

PRIUS quam fundamentis contrariæ sententiæ satisfaciam, dicam de secundo prædicto proposito, quia annexum est præcedenti, & suppositis omnibus, quæ dicta sunt in discursu operis, facile expediti potest. De prædeterminatione igitur actuum supernaturalium duplex quæstio tractatur. Vna est, an sit possibilis, salva eorum libertate, altera an de facto prædefinita sint. Circa priorem nonnulli Theologi sentiunt omnino repugnare, quod hi actus prædefinita sint, & maneat liberi qui in suam sententiam afferunt Damascenum, Gregorium Nissen. & alios Patres, præsertim grecos, quos in superioribus adduximus. Qui generatim & sine distinctione negant, Deum ea prædefinire quæ sunt in nobis: & rationem reddunt, quia non vult vim inferre nostræ libertati. In quam sententiam citari solent multi Scholastici antiqui. Sed illi nihil aliud docent præter ea, quæ supra retulimus: imo vix attingunt hanc quæstionem in eo sensu, in quo nunc tractatur. Ex modernis vero Scriptoribus nonnulli illi defendunt, præsertim illi qui causam prædeterminationis vel electionis ponunt ex parte nostra. Potest autem in hac sententia procedi ex variis fundamentis. Primo ex opinione quæ negat habere Deum scientiam futurorum contingentium, quæ conditionata dicitur: nam illa scilicet non posset Deus prædefinire actum supernaturalem infallibiliter futuri, nisi omnino efficaciter determinaret

causam secundam ad illum actum, ita ut resistere non possit: quia alias non posset effectus esse omnino infallibilis. Et, qui sic opinantur, consequenter quidem loquuntur, ut in superioribus dixi: sed quam falsum sit illud fundamentum in speciali opere ostendam. Et hoc ipsum consequens quod ex illo inferitur, sufficere deberet ad ostendendam illius principii falsitatem: videlicet aut phycam prædeterminationem admittendam esse, aut omnem prædeterminationem actus liberi negandam.

Alii vero quamvis admittant scientiam conditionatam actuum liberorum, nihilominus existimant, prædefiniri non posse integra manente eorum libertate, propter efficaciam cuiuslibet prædeterminationis diuinæ, & necessariam connexionem cum actu prædefinito. Ex his vero autoribus, qui sic opinantur quidam consequenter putant non potuisse homines efficaciter eligi ad gloriam ante præiusta futura merita per absolutam præscientiam, ut vidimus. Alii vero consistere posse credunt absolutam prædeterminationem ad gloriam absque prædeterminatione ab soluta alicuius actus liberi in particulari, sed in communi tantum. Quomodo prædefiniri actum non ita repugnat libertati, sicut prædefiniri in particulari, & cum omnibus circumstantiis: nam cum necessitate actus in communi potest stare in differentia actus in particulari: sicut necesse est hominem aliquando venialiter peccare, licet in particulari non peccet nisi libere quia libertas non exercetur abstracte & circa actum in communi, sed in particulari, & cum omnibus determinatis circumstantiis.

Et hoc declarant ex quadam doctrina D. Th. q. 6. de verit. art. 3. ubi inquit, an prædeterminationem habeat: & respondet, habere certitudinem non solum scientiæ: sed etiam ordinis seu causalitatis: & non solum esse certam respectu vniuersalis finis, sed etiam respectu particularis & determinati quia ille qui est ordinatus per prædeterminationem ad salutem, nunquam desinit à consecutione salutis. Deinde vero inquit, quomodo hæc certitudo ordinis cum libertate arbitrii componatur significat hunc modum concordia: scilicet, quod licet prædeterminationis quoad finem, id est quoad gloriam, & tantam gloriam, non vero quoad media in particulari, per quæ prædestinatus consecutus est illam gloriam, sed tantum in communi: quia nimirum Deus ita prouidet prædestinato, & tot auxilia illi præbet, ut si vni resistere, alteri consentiat: & infallibile sit ex vi causæ, quod pertot auxilia & adminicula saluetur: quamvis non sit ita certum, quod per hunc vel illum actum determinate saluabitur, sed hoc sit certum per præscientiam. Sicut infallibile est, & certum in causa hominem diuturnum, & à Deo desitutum casurum, quamvis illo modo non sit certum in hoc vel illo peccato determinate lapsurum, sed hoc solum posset esse certum in præscientia, verba D. Thomæ sunt: Inuenimus ordinem compositibilem esse respectu alicuius dupliciter. Vno modo in quantum vna causa singularis producit effectum suum ex ordine diuinæ prouidentia: alio modo, quando ex concursu causarum multarum contingit effectum, & deficere possibilem peruenit ad vnum effectum, quarum vnamquamque Deus ordinat ad consecutionem effectus loco eius, quæ deficit, vel ne altera deficiat. Et infra. Et hoc modo est in prædeterminatione: liberum enim arbitrium deficere potest à salute, tamen in eo quem Deus prædestinat, tot alia adminicula præparat, quod vel non cadat, vel si cadat, quod resurgat.

Non ergo ponit D. Thom. certitudinem prædestinationis in singulari ac prædefinito medio, seu actu, sed in communi tantum, prout in illo disiuncto declaratur. Et iuxta hanc doctrinam declarant auctores huius sententia omnia testimonia Scripturæ vel Patrum, in quibus effectus, qui per actus liberos executioni mandantur, prædefini dicuntur: scilicet qui sunt prædefiniti quo ad fines in particulari, quo ad media vero tantum in communi: loquendo de prædefinitione in rigore, ut antecedit præscientiam ab solutam futurorum: nam, si hæc adiungatur per illam prævidet Deus, quod medium in particulari futurum sit ex his, quæ in communi præordinauerat, & tunc illud acceptat & ordinat ad talem finem voluntate consequente, quæ licet non sit prædefinitio in dicto rigore, tamen quatenus ex æternitate antecedit comparata ad effectum interdum prædefinitio, seu præordinatio appellatur.

III.
Censura
superioris
doctrinæ.

Hæc doctrina nimis falsa videtur his Theologis recentioribus, qui phycas prædeterminationes introduxerunt: imo propter illam vitandam videtur potissimum compulsi, ut in aliud extremum inclinarent. Nam cum ipsi vel non agnoscant vel non credant, scientiam conditionatam futurorum, ne cogentur illum modum providentiæ Deo attribuire etiam in supernaturalibus, actibus induxerunt efficaciam gratiæ & præmotionis diuinæ per phycam prædeterminationem, ut per eam possit Deus ea omnia quæ de hominum salute perfectissime decreuit & statuit infallibiliter ad exitum perducere. Ego vero, quamvis neutram ex his extreme oppositis sententiis veram esse censeam, ita tamen de illis sentio, ut si in alteram earum necessario inclinandum esset, potius prædefinitio omnis actus supernaturalis in particulari neganda esset, quam phycæ prædeterminatio admittenda, quia testimonia Scripturæ, Conciliorum, & Patrum, ac rationes sumptæ ex principiis fidei, non ita efficaciter ostendunt, actus aliquos liberos præfiniri, sicut probant non esse ex determinatione extrinseca, ut ostensum est.

Prædefinitio non repugnat libertati.

IV. NOBIS autem neutra via ex his extremis necessaria est, imo supposita conditionata scientia facillime defendimus posse Deum intra se seu in voluntate sua, absolute & efficaci propolito decernere ut aliquis actus in particulari, & cum talibus circumstantiis fiat in tempore à voluntate humana prius ratione, quam præstat, talem actum esse absolute futurum imo & prius ratione in ordine finis, quam velit applicare media vel dare auxilia, per quæ talis actus futurus est, quamvis non sine illis, vel aliquo illorum: hoc est prædefinire talem actum conservata eius libertate hæc omnia probantur, nam talis actus est honestus & supernaturalis: ergo ex hac parte non repugnat, quod Deus illum absolute velit & amet, vel eligat tanquam proportionatum medium ad supernaturalem hominis finem. Deinde præcognovit Deus talem vocationem, vel auxilium, esse accommodatum medium, vel per illud voluntas humana de facto inclinetur ad talem actum eliciendum: imo præcognovit esse tale vel voluntas infallibiliter illi cooperatura, ergo potest Deus, unico actu simplicissimo suæ voluntatis velle, quod ei eam voluntas eliciat talem actum, & ut illum habeat dare illi tale auxilium, quia & Deus ipse est liber

ad volendum, & obiectum ipsum ita est amabile, & respectu voluntatis diuinæ nihil indecens aut repugnans includit. Per illud autem decretum vult Deus vocationem, verbi gratia: ut medium ad talem actum voluntatis humanæ, ad id vero ut finem respectu talis vocationis, quamvis eundem actum velit ut medium respectu gloriæ. Quod vero in hoc diuino decreto nihil sit repugnans libertati gratiæ: pater, quia per tale decretum vult Deus actum illum in ordine ad causam, & ad medium per quæ libere futurus est, & ex vi talis decreti nullam aliam causam adhibere ad talem actum: ergo non est unde possit libertatem lædere vel impedire, nam potius eam maxime tuetur per tale decretum: quia & directe vult ipsum actum creaturæ vel liberum, & ex vi eius ordinat medium aptum ad liberam determinationem causandam. Nec per illud decretum aliter influat in voluntatem creatam: & ideo non potest modum operandi eius immutare, ut latius li. i. declaratum est.

Denique quod huiusmodi decretum sit vere prædefiniens talem actum, probatur ex dictis in priori puncto huius capitis, quia est absoluta & efficax volitio eius, nam quod Deus non velit talem actum nisi in ordine ad accommodatum medium, & per illud non impedit quominus illa volitio absoluta, & efficax sit: imo ex vi eius applicatur tale medium infallibiliter, quia ipsa est absoluta, & prædefinitiva talis actus, et confirmatur, nam decretum, quo statuit Deus dare homini talem vocationem congruam, ut credat, est prædefinitio respectu talis vocationis, quia simpliciter vult dare illam antequam præsciat absolute futuram, quamvis non velit eam dare: nisi propter talem finem, vel actum, ergo & è contrario decretum de actu ipso est prædefinitio eius, quamvis non sit volitio nisi per tale medium. Tandem ille actus non comparatur ad nostram voluntatem ut determinandam illum concomitanter, sed antecedit, & casualiter, quia per illum Deus non vult tantum concurrere si voluntas consenserit, sed vult ut consentiat, idque non per velle illius, seu simplicem affectum: sed absolute & efficaci decreto, quale est illud, de quo Augustinus dixit: *Volenti Deo saluum facere nullum humanum resistit: trium: est ergo vera prædefinitio: non tamen necessitate inferens quia executioni mandata est per medium congruum & accommodatum libertati humanæ, iam præscitum, ad quod includit respectum: atque hæc pars certior fiet ex sequente: neque contra illam inuenio rationem alicuius momenti, cui in primo & secundo libro satis factum non sit. Testimonia autem Patrum præsertim Græcorum, quibus interdum generaliter significant, nullum actum liberum prædefini, intelligenda sunt, vel de prædefinitione transeunte: seu prædeterminante phycæ voluntatem creatam, vel (et in idem fere redit) de prædefinitione quæ nullum respectum habeat ad præscientiam libere determinationis propriæ ipsius voluntatis creatæ, neque absolute, neque conditionatam.*

Super est ultimo dicendum, quid definiendum sit: nam quidam Theologi ita hoc aggerant, ut dicant esse de hoc decretum Deum prædefinis omnes actus supernaturalis in particulari & cum omnibus circumstantiis: sed nullum asserunt fundamentum illius censuræ seu certitudinis: nam in Concilio nihil de hoc decretum est definitum. In Patribus res est dubia: nam multi sunt, qui saltem verborum speciem negare videantur: nullus autem aut fere nullus

lus est; qui de omnibus actibus supernaturalibus id affirmet. Dicit quidē Leo IX. epist. ad Petrum Antiochenum, Deum prædefinire bonis, non malis, sed nec dicit prædefinire omnia bona, nec dicit, prædestinationem illam antecedere præscientiam, quo tantummodo nunc de illa loquimur, & prædefinitionem appellamus, vt exposuimus. Sic D. Anselm. libr. de Concord. cap. 2. prædestinationem liberi actus dicit non repugnare libertati eius: tamen manifeste subiungit prædestinationem præscientiæ: & per hanc, illam cum libertate conciliat. Dubitari (inquit) non debet, quia eius prædestinatio & præscientia non discordant, sed sicut præscit, ita quos, prædestinat. Vnde addit inferius. Quamuis necesse sit fieri que præsciuntur, & quos prædestinantur: quedam tamen præscita & prædestinata non eueniunt ea necessitate que præcedit rem & facit: sed ea, quæ rem sequitur vt diximus. Nō enim ea Deus, quāvis prædestinat, facit, voluntatem cogendo, aut voluntati resistendo, sed in sua eam potestate dimittendo, quamuis tamen sua voluntas utatur potestate, nihil tamen facit, quod Deus non facit in bonis sua gratia: vnde constat loqueteriam de supernaturalibus actibus. Ac tandem concludit. Sicut præscientia, que non fallitur, non præscit nisi verum, sed erit aut necessarium aut spontaneum, ita prædestinatio, qua non mutatur, non prædestinat, nisi sicut est in præscientia. Quod iuxta nostram sententiam recte posset exponi de præscientia conditionata: tamen in rigore conuinci non potest, hanc fuisse mentem Anselmi, sed posset aliquis illum intelligere de præscientia absoluta, vt verbum præscientiæ in rigore sumptum indicat. Denique D. Augustinus & alii Patres, in quibus reperiri potest aliquod huius prædefinitionis fundamentum, neque satis aperte modum eius declarant, multoque minus dixerunt in omnibus supernaturalibus actibus, vel necessariam esse, vel de facto reperiri huiusmodi prædefinitionem.

VII.

Atque hinc constare etiam potest, illam fidei certitudinem, quam illi Theologi tali sententiæ attribunt non posse ex diuinis Scripturis sumi, cum sancti Patres, per quos Deus nobis Scripturas declarat, eam ibi non inuenerint. Nec testimonia, quæ frequenter afferri solent, illam ostendunt, quædam enim sunt communia actibus bonis & malis quibus testimonis aliqui ex dictis Theologis libenter vtuntur, quia & æque affirmant prædefinitionem actuum malorum, sicut bonorum, quod falsum est; Vnde in illis locis non semper est sermo de prædefinitione actuum liberorum, sed effectuum ipsorum, quod valde diuersum est, vt libr. 2. declarauimus: huiusmodi est illud Isai. 44. Dominus exercituum decreuit, & quis poterit infirmare? & similia. In aliis vero licet sit sermo de prædefinitione, non tamen constat, an dicatur prædefinitio propter antecessiōem æternitatis, vel propter antecessiōem secundum rationem ad præscientiam nam prior vsus videtur satis frequens, & accommodatus communi modo loquendi, sicut præscientia, præparatio, & similia dicuntur propter antecessiōem durationis, & quia hæc notissima est, interdum illa præpositio in Scriptura omittitur. Sic Act. 2. dicitur. Hunc definito consilio & præscientia Deo traditum, &c. Ex quo non potest colligi illam definitionem antecessisse præscientiam: & tamen eodem modo dici posset, prædefinitio consilio, & præscientia Deo traditum. Tandem, si quod est testimonium, ex quo possit in speciali hæc prædefinitio actuum supernaturalium colligi, præcipue est illud ad Ephes. 2. Creati in Christo lesu in operibus bonis, que præparauit Deus vt in eis ambulemus. In illo autem vel non est sermo de præparatione præde-

finitia, & efficaci, sed de sufficiente, vt verba ipsa per se ferunt, & statim magis declarabimus vel, si ita explicetur, tantum ibi erit sermo de prædestinatis: & ita non erit vniuersalis definitio de omnibus actibus supernaturalibus: imo & de actibus prædestinatorum fortasse non omnino conuincit, licet sit satis probabile testimonium.

Triplex ordo supernaturalium actuum.

Go quidem valde probabile esse censeo prædefinisse Deum omnes actus supernaturales, sed nō de omnibus esse æqualem certitudinem, vel probabilitatem. Et ideo conuenienter in tres ordines seu classes illos distingui posse existimo. Quidā enim ex his actibus sunt præordinati à Deo ad comune bonū Ecclesiæ: & quæquam media vel dispositiones, seu necessariæ conditiones ad totius generis humani remedium: vt fuit, vt bigratia consensus B. Virginis ad conceptionem filii: & in hoc ordine possunt poni omnes actus liberi & meritorii Christi, & similes. Alii sunt actus ordinati ad priuatum præmium aliquis hominis prædestinati, & sunt media, per quæ ad finem prædestinationis dirigitur. Alii denique sunt ordinati ad iustitiam, vel bonum priuatæ personæ præscitæ, quam quod ad vltimum terminum, & finem talium actuum peruentura non est.

VIII.

De primo ordine actuum fere certum existimo prædefiniri à Deo, non inconfuso tantum & vniuersali, sed in particulari, & cum omnibus circumstantiis. Probatur ex dictis in priori puncto. prædefinisse Deum, quod Deus non prædefinit, sed id determinandum reliquerit per voluntatem B. Virginis, cum Paulus ad Gal. 4. dicat. postquam venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum, &c. Quo loco omnes sancti intelligunt plenitudinem temporis appellari complementum temporis à Deo prædefiniti. Idem argumentum fieri potest de actibus voluntatis Christi, quibus mortem pro nobis accepit, nostramque salutem operatus est; nō enim alio tempore neque alio modo id voluit Christus, quam sicut Patrem voluisse & disposuisse intellexit: iuxta illud. Non quero voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me, Ioan. 6. & ad Hebr. 10. Ecce venio, vt faciam, Deus, voluntatem tuam. Idemque argumentum sumi potest ex prædicatione Apostolorum, quæ per actus liberos, & supernaturales mandata est executioni: & tamen dubitari non potest, quin singulari Dei consilio facta sit tali tempore & tali loco: imo in hac dispositione rerum maxime latet occultum mysterium diuinæ providentiæ & prædestinationis. Dicere autem, Deum hæc omnia ex se disposuisse in confuso & in communibus, particulares autem circumstantias non præordinasse voluntate sua, sed præsciuisse determinandas per voluntates hominum, est valde alienum à perfectione diuinæ providentiæ, & à modo, quo Scriptura sacra loquitur de huiusmodi consiliis diuinis, & à fortiori hoc constabit ex dicendis de actibus secundi ordinis.

IX.

Dices, etiam si demus, Deum prædefinire effectus, qui per actus liberos eueniunt in particulari, & cum omnibus circumstantiis, non necesse est, vt actus ipsos liberos præfiniat; sed satis est, vt disponat causas eo modo, quo præsit operaturas. Nam interdum præfinit Deus in particulari effectum, qui non sit nisi medio actu malo, & tamen non præfinit actum malum; sic enim præ-

X.

Obiectio

præfinituit Passionem Christi, & diem, horam, ac punctum mortis eius, ut significauit Leo Papa serm. 7. de Pass. dicens, Neque vlla poterit ratione turbari, quod ante æterna secula & misericorditer erat dispositum, & incommutabiliter præfinitum, & sumitur etiam ex his quæ de circumstantiis passionis tractat D. Tho. 3. p. q. 46. quæ tamen omnia mediis actibus peccatorum mandata sunt executioni. Vnde ipse Christus aiebat Luc. 22. Filius hominis vadit sicut scriptum est de illo, verum tamen v. homini illi per quem tradetur Respondetur, verum quidem esse interdum diuinam providentiam impleri, sola permissione actuum liberorum, quando illi mali futuri sunt: tamen ut providentia sit perfecta, & sufficiens ad effectum prædefinitum necesse est ut & permissio sit particularis de actu cum omnibus circumstantiis eius, quæ necessaria sunt ad effectum præfinitum, & ut sit actus permissus infallibiliter futurus, si permittatur, quod nullo modo esse aut intelligi posset, nisi supposita conditionata scientia ante prædefinitionem talis effectus. Eadem ergo supponenda est, quando actus liber, per quem fit effectus à Deo prædefinitus est bonus & supernaturalis. Vnde in hac parte est convenientia inter actum bonum & malum; tamen aliunde est differentia: quia Deus non est auctor mali actus, nec facit ut ab homine fiat, neque intendit illum: & consequenter neque applicat causas & circumstantias ex quibus præfinit actus illum esse consequendum, ut ille fiat, sed ex aliis generalibus vel specialibus rationibus suæ providentiæ illa disponit, finens voluntatem humanam abuti illis, & tunc ipse illa bene vitatur ad alium finem à se præfinitum. At vero actus bonus & præfinitus supernaturalis, est per se amabilis, illiusque præcipuus auctor est Deus, qui illum intendit & facit ut fiat, & propter illum confert auxilia congrua, quibus scit infallibiliter futurum & ideo circa talem actum non intervenit permissio: sed positiua ordinatio, & præfinitio, quando talis actus necessarius est ad alium finem seu effectum prædefinitum.

XI. Circa secundum ordinem actuum, probabilius etiam censeo, prædefinire Deum in indiuiduo, & in particulari, & cum omnibus circumstantiis omnes actus bonos & supernaturales, quibus prædefinit salutem consequitur, quod potest probari ex illis verbis ad Ephes. 2. *Creati in operibus bonis, quæ preparauit Deus ut in eis ambulemus.* Sed ad hoc testimonium, ut supra indicauimus, satis apparenter responderi potest, aliud esse prædefinire, aliud præparare, nam prædefinire est statuere omnino ut fiat: præparare autem solum est disponere omnia necessaria ut aliquid fiat, sicut præparat prandium, qui disponit omnia, etiam si non omnino statuat ut aliquis comedat, sed solum quasi sub conditione, si voluerit. Et potest hoc confirmari ex intentione Pauli, qui non loquitur ad solos prædestinatos, sed ad totam Ecclesiam, cui toti, & omnibus membris eius præparauit Deus bona opera, in quibus ambulet, quamuis non de omnibus prædefinierit, ut in eis ambulet. Vnde Chrysostomus quem multi alii imitantur, docet: nihil aliud ibi docere Paul. quàm post recreationem seu iustificationem per fidem viuam, necessaria esse bona opera: quia ad hoc dantur nobis gratia & iustitia, & auxilia quæ illam comitantur, ut in bonis operibus ambulemus. Sed nihilominus Diu. Augustinus lib. de Prædest. Sanct. c. 10. hæc verba exponit de præparatione per diuinam prædestinationem. Distinguens enim inter gratiam & prædestinationem ait. *Prædestinatio est gratia præparatio, gratia*

vero est ipsa donatio. Et subdit. *Quod itaque ait Apostolus Creati in Christo Iesu in operibus bonis gratia est, quod autem sequitur: quæ preparauit Deus ut in eis ambulemus prædestinatio est.* Similia habet Fulgentius lib. 1. ad Monym. *Bona opera nostra Paulus à Domino assignat preparata, hoc est, in prædestinatione disposita: infra. Sicut preparata est per prædestinationem voluntas à Domino, quia bonum velimus, sic etiam bona opera preparauit Deus, ut in eis ambulemus.* Item Prosper lib. 2. de vocatione gentium cap. 35. alias 10. sub finem ex his verbis Pauli ita concludit, *Dantur his quos elegit sine meritis, dat unde orientur & merita.* Denique D. Thom. in illum locum: *Nihil aliud est (inquit) prædestinatio quam preparatio beneficii Dei inter quæ beneficia, computantur & ipsa bona opera nostra.* Dicitur autem Deus nobis aliqua præparare in quantum disposuit se nobis daturum. Igitur hi Patres intellexisse videntur illa verba de præparatione per diuinam voluntatem disponentem, prædestinantem, atque adeo prædefiniem dare non bistalia opera. Exponendo enim eos non solum dicere præparasse, Deum nobis auxilia congrua sed ipsa bona opera, per æternam prædestinationem: quæ idem est, quod prædefinitio respectu talium operum. Et Fulg. videtur expressius hæc distinguere, scilicet præparari voluntatem à Domino ut bonum velit quod sit per auxilium congruum: & præparare ipsa bona opera, ut in eis ambulemus, quod fit per efficacem propositum Dei, ex quo oritur vocatio congrua.

Sed adhuc dicit aliquis totam hanc præparationem non consistere in prædefinitione ipsorum bonorum operum, sed in præparatione auxilii seu vocationis congruentis ad vnum quoque bonum opus: nam ut dicebam, præparare effectum, nihil aliud est quam aptare seu applicare causas necessarias ad effectum. Præparare igitur prædestinando, nihil aliud erit, quam præparare auxilia ita congrua, ut infallibiliter inducant talem effectum. Quin potius hoc sensu possunt illa verba ad omnes applicari quadam distributione accommodata: nam omnibus Deus præparat bona opera, præparando auxilia, non tamen omnibus eodem modo: sed quibusdam solum per sufficientia auxilia: aliis vero, scilicet, prædestinatis per auxilia congrua. Sed licet hæc expositionem admittamus, quæ neque ex verbis Pauli est aliena, neque expositionibus sanctorum contraria, sed illas concilians, ex illa sufficienter concludi potest, quod intendimus. Si enim Deus homini prædestinato præparauit auxilia congrua ut credat, vel ut conuertatur, aut perseueret: ideo est, quia efficaciter decreuit illi dare fidem penitentiam, & perseuerantiam, præ applicatione medii accommodata est intentioni finis & conuersio, ex modo applicandi media recte colligimus, qualis fuerit intentio finis. Hinc est illud August. de Prædest. Sanct. 17. intelligamus ergo vocationem quæ sunt electi, non qui eliguntur quia crediderunt sed qui eliguntur ut credant non ergo tantum eliguntur ad vocationem congruam, sed ad ipsam fidem: electio autem præfinitionem dicit. Hinc etiam est illud August. de bono perseu. cap. 14. *Quoniam ut crederet non erat eis datum, etiam vnde crederent est negatum.* Non enim loqui potest de donatione fidei in re, seu in executione, quia oportuisset prius datum esse vnde crederent: loquitur ergo de donatione in intentione, ut statim idem Aug. manifeste declarat: Docet igitur, auxilium accommodatum vnde homo credit, inde provenire quod Deus intentione & prædefinitione suam illi homini donauit fidem: cui autem tale auxilium Deus non prouideret, signum est, non illum esse electum.

ad finem: Hoc ipsum confirmant testimonia, quæ supra cap. 14. adduximus, ut ex mente Aug. ostenderemus, vocationem efficacem esse illam quæ est ex proposito efficaci Dei. Vnde idem etiam probari potest ex testimonio D. Thom. ibi adducto.

XIII. Ex his ergo concludimus, Deum præsternuiffe omnia supernaturalia opera, quæ sunt media ut electi consequantur gloriam, ad quam electi sunt. Tum quia non est maior ratio de vno opere, quam de alio: ergo si fides eorum vel penitentia prædefinita est, eadem ratione & reliqua media: tum etiam quia ad omnia & singula datus à Deo auxilia congrua, ut per ea prædestinatus operetur: nam si interdum datur prædestinato auxilium sufficiens quo non operatur, actus ad quem tale auxilium ordinatur, de facto non est medium, quo talis prædestinatus consequitur gloriam. Vnde mirum non est, quod non fuerit præsternuiffus, neque ad illum datum fuerit auxilium congruum. Denique ratio generalis est, quia qui efficaciter intendit finem eligit & determinat media per quæ vult & statuit illum finem comparare, & ita præsternuiffus si talia sint, quæ & in eius voluntate cadere possint, & ex ipsius peculiari cura & providentia efficienda sint.

XIV. Neque oportet in huiusmodi diuino consilio & præordinatione excogitare confusam aliquam præordinationem mediorum seu meritum prædestinati in communi, abstrahendo vel ab speciebus actionum, vel ab indiuiduis actibus, vel à circumstantiis eorum, hæc enim reuera sunt Deo indigna & aliena ab infinita perfectione suæ providentiæ: præsertim illius quam cum prædestinatis obseruat: quos sicut singulariter diligit, & ad definitum gradum gratiæ & gloriæ eligit, ita non in confuso, sed in particulari, & specialissima cura illis prouidet. Deinde quis credat, Deum, dum hoc vel illo modo vocat hominem nescire (loquimur secundum antecessione rationis) an consensurus sit necne? & ideo quasi tentando incedere: ut si nunc non consensuerit homo, eum iterum vocet, vel alio modo: &c. Est enim hic modus prouidendi & agendi valde imperfectus: imo, si quis recte consideret est in sufficiens ad efficaciam vel infallibilitatem, quam diuina prouidentia requirit in mediis, quorum ordinatio prouenit ex absoluta & efficaci intentione finis: quia hæc intentio tam est infallibilis, ut implicet contradictionem non peruenire ad consecutionem finis. Illa autem confusa prouidentia, si non aliunde haberet certitudinem, nisi ex multitudine, & quasi vicissitudine auxiliorum, non haberet tantam infallibilitatem, sed potius contingentiam: quia simpliciter non repugnaret, neque implicaret contradictionem, omnia illa auxilia cassa reddi ex libertate voluntatis, ut constat ex his, quæ in superioribus diximus præsertim c. 10. Igitur supposita prædicta intentione Dei dandi gloriam, & coronam prædestinato, necesse est fateri, præcognouisse Deum non in confuso, sed in particulari, certa aliqua media, quibus omnino infallibiliter posset illa intentio ad exitum perduci ergo non tantum in confuso, sed in particulari media præsternuiffus. Ac tandem cum Deus statuat dare homini vocationem congruam ad fidem non decernit de vocatione aliqua in confuso, aut abstrahendo à circumstantiis, sed de vocatione determinata & hic & nunc danda, quam nouit, huic homini futuram congruam, seu peneraturam eius animam, ut de vocatione Pauli dixit Chrysost. in superioribus citatis & Aug.

similiter in locis superius adductis, præsertim c. 14. ergo etiam actus est prædefinitus in particulari & cum omnibus circumstantiis, nam talis actus prædefinitus est, qualis responderet tali vocationi: ut ostendimus: ergo eadem ratione omnes actus supernaturales, qui sunt media prædestinationis sunt in particulari definiti, neque hoc magis repugnat libertati, quam electio ad gloriam, ut ex dictis patet.

Actus supernaturales hominum reproborum an prædefiniti sunt.

DE tertio ordine actuum supernaturalium qui sunt à reprobis, res est magis incerta, nam Augustin. interdum videtur tribuere hoc beneficium specialis electionis & vocationis solis prædestinatis. Vnde lib. 1. de Prædestin. Sanctior. cap. 16. sic inquit. Ad hanc vocationem, qui pertinent, omnes sunt docibiles Dei. & infra. Omnes docibiles Dei veniunt ad filium: & iterum. Istorum autem nemo perit, quia omne quod dedit ei Pater non perdet ex eo quidquam: quisquis ergo inde est, omnino non perit nec erit inde qui pereat. Propter quod scriptum est. Ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis: nam si fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum. Et lib. de correct. & grat. capit. 7. sic inquit. Qui perseverant non sunt, procul dubio neque eo tempore, quo bene pieque viuunt, in isto numero computandi sunt, non enim sunt à massa perditionis præscientia Dei. & prædestinatione disceat. Et ideo nec secundum propositum vocati ac per hoc nec electi sed in eis vocati de quibus dictum est. Multi sunt vocati, & non in eis de quibus dictum est. Pauci vero electi. Accedit quod D. Thom. 1. part. quæst. 23. artic. 7. docet, numerum reproborum esse certum in diuina præscientia, non tamen ex diuina præsternuiffione, sicut est numerus prædestinatorum. Ex quo colligitur, ipsum esse seu ipsarum generationes reproborum non esse ex speciali præsternuiffione Dei, sed ex generali prouidentia & cursu causarum, quibus Deus cooperari potest absque prædefinitione speciali, quæ secundum rationem antecedit, sicut ibidem D. Thom. ait, numerum bonum, vel culicum, & aliorum huiusmodi non esse per se præordinatum à Deo: ergo multo minus erunt ex prædefinitione Dei actus huiusmodi reproborum: nam etiam hi possumt sequi ex generali prouidentia, gratia etiã si Deus speciali intentione illos non præsternuiffus. Et confirmatur nam hac ratione dictum est supra lib. 2. non omnes actus bonos moraliter esse ex speciali præsternuiffione diuina, quia non omnes ordinantur à Deo ad aliquem finem specialiter ab ipso intentum, & aliunde fieri possunt cum generali concursu naturæ: sed etiam actus supernaturales reproborum, fieri possunt cum generali concursu gratiæ & non ordinantur à Deo ad finem specialiter intentum, sicut est in electis. Non ergo est necessaria illorum præsternuiffio, sed sufficit illa antecedens voluntas, qua Deus vult omnes homines saluos fieri.

In contrarium autem est, quia D. Aug. sæpe docet, neminem posse credere, penitere, &c. sine vocatione congrua & efficaci. Ex ita exponit illud Nemo potest venire ad me nisi Pater meus traxerit eum: omnem autem vocationem efficacem ait esse ex speciali proposito, & beneuolentia Dei, ut supra visum est, & intelligendum videtur secundum distributionem accommodatam, scilicet, ex proposito, & intentione dandi illud donum, vel illum actum, ad quem vocatio est congrua & accommodata: id est, si vocatio est congrua tantum ad credendum procedit ex intentione

XV.

XVI.

tione dandi fidem; si ad vere poenitendum, ex-
intentione dandi iustitiam, & ita de cæteris. er-
go, sicut omnes actus supernaturalis reprobo-
rum procedunt ex gratia efficaci, & vocatione
congrua: ita etiam ex speciali prædeterminatione di-
uina. Et confirmatur, quia alias fidelis, si saluā-
dus non est, non discernitur ab infideli ex vi
diuine dispositionis & ordinationis; prout est
à voluntate diuina, sed solum ex præscientia.
Consequens autem est parum consentaneum do-
ctrinæ Augusti & illi testimonio Pauli. *Qui enim
te discernit* iuxta expositionem superius datam,
& iuxta ea quæ dicemus cap. sequent. ergo ad
specialem Dei prædeterminationem ac dispositionem
pertinet, quod ex duobus audientibus fidei
mysteria, quorum vnus non credit, alter ita vo-
catur vt credat, quamuis saluandus non sit: vt
sic etiam in illo verum sit. *Non est volentis, neque
currentis, sed Dei miserentis.* Denique confirmatur,
nam, licet talis homo non sit prædestinatus sim-
pliciter, est prædestinatus ad iustitiam tempo-
ralem, vel ad fidem: ergo etiam ad hæc benefi-
cia est præelectus: ergo ei proueniunt ex speciali
prædeterminatione Dei: alioqui pari ratione dici pos-
set, prout Catherinus & alii dixerunt, multos
saluari ex sola illa voluntate generali, qua Deus
vult omnes homines saluos fieri, cum generali
providentia gratiæ absque alia speciali præele-
ctione. Adde, in ipsis reprobis inueniri magnam
varietatem supernaturalium donorum: nam
quidam recipiunt maiorem vocationem, & plu-
ra gratiæ beneficia, & sæpe mere gratuita absq[ue]
vilo merito illorum. Hæc autem varietas non
potest ex sola generali providentia gratiæ eue-
nire: test ergo ex aliqua peculiari intentione, at-
que adeo ex prædeterminatione diuina. Idem ergo
censendum est de varia illa differentia quæ
est inter reprobos credentes, & non credentes,
amantes, & non amantes, &c.

XVII.
Quid sit
in hac par-
te probabi-
lius.

Propter has ergo posteriores rationes vide-
tur hæc posterior pars eligenda vt probabilior
& conformior Augusti. Qui in prioribus locis lo-
quitur de electis, & prædestinatis simpliciter, &
de vocatione ad fidem viuam finalem, seu vs-
que ad finem vitæ; non tamen negat, seruata
proportionem dari vocationes efficaces in repro-
bis, & electionem secundum quid, scilicet, ad ius-
titiam, vel fidem temporalem. Et ratio vel con-
gruentia reddi potest: quia licet actus superna-
turales reprobis, non ordinentur speciali-
ter ad finem glorificationis eorū efficaciter in-
tentum à Deo, verisimile tamen est, omnes spe-
cialiter ordinari ad finem aliquem diuinæ glo-
riæ efficaciter intentum ac præfinitum à Deo.
nam tota hæc varietas communicationis diui-
næ gratiæ, quæ fit in vniuersis rationalibus cre-
aturis tam prædestinatis, quam reprobis, habet
ex parte Dei aliquas altissimas rationes & cau-
sas, ob quas est per se & directe à Deo intentæ ac
præfinita mirabili sapientia ad ostensionem gra-
tiæ, & iustitiæ suæ. Quo enim ordo gratiæ altior
est eo talis modus dispositionis, & præordinationis,
est illi maxime cōsentaneus: quamquam in
ea ipsa dispositione, & præordinatione singulare
aliquid habeant prædestinati. Propter quod for-
tasse D. Thom. citato loco non solum dixit: Præ-
destinatorum numerum esse præfinitum à Deo
sed etiam esse per modum cuiusdam principalis præ-
finitionis.

XVIII.
Exponi-
tur modus
prædesti-
nationis
hominum

Quod in hunc modum vtrunque concipere
vel declarare possumus: nimirum, Deum per in-
finitam scientiam, quæ omne decretum liberū
sue voluntatis antecedit, & vt sic, scientia sim-
plicitis intelligentiæ dici potest, præcognouisse in

finitos homines, quos creare posset, & ad gla-
riam ordinare, & infinitos modos, quibus pos-
set illis providere, & res omnes disponere, simul
præcognoscens, in quibus habitura essent esse-
ctum talia media, si eis darentur, & qui essent cū
his vel illis cooperaturi, vel restituti. Hæc ergo
supposita præscientia, quod ad puros homines
spectat (vt Christum & angelos omittam) existim-
o primum decretum diuinæ voluntatis reser-
uatum hominum, & inferiorum creaturarum senti-
bilium fuisse, tot & tales homines ad cœlestem reg-
num cum effectu perducere. Nam comparando
has creaturas inter se, hic est veluti finis creatur-
arum omnium: vnde tandiu duratura credi-
tur harum inferiorum rerum administratio, &
generationum successio, quādiu ille num-
rus electorum impletus non fuerit. Cum autem
in infinitis modis posset Deus hoc suum decretum
exequi, tamen inter alios præiudic, hac disposi-
tione, providentia, & gubernatione rerum, &
totius vniuersi, quæ nunc est tam in ordinem na-
turæ, quam in ordine gratiæ ad quem ordo na-
turæ refertur, futurum fuisse, vt hic ordo re-
rum constitueretur, eisque tali modo prouide-
retur, illi omnes homines essent procreandi &
saluandi. Simul autem præiudic, seruato eodem
ordine rerum, & communi concursu ac prou-
dentia, consequenter fore plures alios homines
procreandos, & in tanto numero multiplican-
dos, quos proinde voluit etiam procreare, non
ex illa singulari præfinitione, qua voluit electos,
sed vel propter ipsos electos, vel quasi ex quodam
consecutione ad eum ordinem causarum, quem
propter electos specialiter instituebat.

Et hoc sensu existimo d. xisse Dm. Thomam:
merum electorum esse certum ex singulari præ-
finitione, numerum autem reprobis non præ-
finitum: hæc enim sunt verba eius: & subdit. *Qui
videntur esse præordinati à Deo in bonum electorum. Na-
de non videtur excludi eorum omnem præordina-
tionem à tali numero hominum, sed solum eum
principalem, quæ est in electis. Vnde, merito
præciscendo hoc decretum Dei, prout termi-
natur ad electos tantum, & ad ordinem & di-
rectionem vniuersi propter illos, dic potest
merus reprobis certus ex præfinitione, & ob
ex præfinitione: quia, nimirum, non est per se
primo intentus à Deo, sed præiudic vt conse-
quens extali ordine & duratione causarum. Si
tamen consideremus decretum illud ante quatuor
Dei, quia ante illud supponitur perfecta scien-
tia omnium illorum effectuum, tam vt possibi-
lium, quam vt futurorum sub conditione: quod
hæc vel illæ causæ adhibeantur, sicut intelligitur
vno decreto præfinitis Deum totum numerum
hominum per tales causas procreandum, &
omnibus etiam non electis voluisse dare iustiti-
æ auxilia gratiæ, quibus possent beatitudi-
nem consequi, quamuis non omnib. volens
dare æqualia, sed maiora vel minora pro sua sa-
pientia & arbitrio.*

Addendum vero vterius est, simul præiudic
se Deum similiter sub conditione, ex omnibus
illis hominibus, si procrearentur sub tali ordi-
ne & providentia rerum tam naturæ, quam gra-
tiæ, nullum præter electos fuisse saluandum
suo abusu sue libertatis. Simulque sub eadem
conditione præiudic, si huic darentur talia au-
xilia tali tempore, fuisse saltem credendum
dilecturum, vel operaturum, &c. quādiu non
perseueraturum. Stante ergo hac præfinitione
conditionata, voluit quidem Deus nihilominus
non dare his hominibus maiora auxilia, vel
ex eo solum, quod ea non debebat, vt se debeat
num.

num, & liberalem datorem suæ gratiæ ostendit. tamen, vel ad eandem liberalitatem aqua ex parte cum reprobis manifestandam, vel ad maiorem iustificationem iudiciorum suorum vel propter alios fines sibi cognitos, voluit fidem vel iustitiam tali modo, vel tali tempore reprobis communicare, quod sæpe etiam fit propter electos, vel propter consortium electorum. Nam hinc sæpe provenit illa mirabilis dispositio diuinæ providentiæ, quæ omnem humanam rationem superat, quod huic Nationi prædicatur Evangelium, & non illi, quod tali tempore relinquuntur homines in magnis tenebris ignorantæ suæ, & post longa sæcula illuminentur, &c. Sicut ergo hæc omnia supernaturalia alio quo specialiori modo ex prædefinitione Dei, quæ naturalis: quamvis in electis dici possint esse ex primaria seu principali prædefinitione, in reprobis vero ex secundaria, ut declaratum est.

solum de electione, quæ est per modum executionis, quam statim declarabo: vel certe solum significant, Deum neminem elegisse saluandum nisi per merita: non quod merita sint causa electionis, sed salutis: & ipsamet cadant sub eadem electionem. nam, quem Deus gratis eligit ad gloriam, gratis etiam eligit ad meritum, quæ coronari possint per gloriæ consecutionem. Atque in hoc sensu, electio ad gloriam consequendam per merita supponit etiam præscientiā meritorum, non absolutam, sed conditionatam; per quæ non cognoscuntur ut causa vel ratio electionis, cum nondum præcognoscantur ut absolute futura, sed proponuntur tantum ut beneficia, quæ Deus potest, cui voluerit conferre, tanquam media ad gloriam obtinendam, vel tanquam finis proximus alicuius congruæ vocationis, quam Deus prænouit, infallibilem habituram effectum, si conferatur.

CAPVT XVIII.

Exponitur & conciliantur varia Patrum testimonia, præsertim Augustini circa electionem prædestinatorum ad gloriam.

Exponitur Augustini testimonium ex quest. 2 ad Simplicianum.

I.

His, quæ hæcenus diximus, satis factum est difficultati in principio decemiseptimi capitis propositæ. Admittimus namque omnia, quæ de electione prædestinatorum, & de infamabili providentiâ, quæ in beatitudinem à Deo dirigitur, illa sententia sumit. Negamus tamen ad huiusmodi providentiæ genus necessariam esse physicam predeterminationem, sed applicationem illius vocationis seu excitantis gratiæ, quam Deus in fallibili scientia prænouit habituram effectum, si tali homini, tali tempore & modo illam tribuat.

II.
Patres Græci exponunt.

Solum superest ut respondeamus ad testimonia Patrum, quæ adduximus pro illa sententiâ quæ negabat electionem ad gloriam factam esse ante præiusta merita. Et quidem de Patribus Græcis, & de Hieronymo, Ambrosio, & aliis antiquioribus Augustino, multi fatentur, eos fuisse in illa sententiâ, quia nondum exorta Pelagiana heresi, non ita exacte de mysterio prædestinationis disputarunt, sicut Aug. Sed, sicut verum est, eos non declarasse in particulari questionem hanc de prædestinatione, vel de electione ad gloriam ante præiusta merita: ita etiam est verum, eos nunquam negasse, elegisse Deum prædestinatos absque eorum meritis, neque aliquid docuisse doctrinæ Aug. expresse contrarium. Unde sæpe Aug. eos in suam sententiam adducere & interpretari conatur, vide lib. 4. cōt. duas epist. Pelag. ca. 11. & lib. de natura & gratia cap. 61. & seq. & lib. de prædest. Sanct. cap. 14. & præsertim lib. de bono persequi. cap. 19. ubi adducit Cyprianum, Gregorium Nazian. & Ambrosiū, cuius optima sunt illa verba, super Lucam in principio. *Quem Deus miseratur & vocat.* Et illa Luc. 9. *Deus, quos dignatur, vocat, & quem vult, religiosum facit.* Nam in his satis significat Ambrosius, electionem Dei gratuitam, seu voluntatem dandi fidem, penitentiam, aut gloriam, esse radicem omnis boni supernaturalis; quod Deus operatur in homine. Quum ergo hi patres significat, Deum neminem voluisse saluare, nisi ex præscientia meritorum, vel loquuntur

Opus, Suarez.

Ad primum & difficile testimonium Augustini, Bellar. lib. 2. de grat. & lib. arb. cap. 15. existimat; Augustinum in illo quidem loco illam docuisse sententiam: postea vero eam retractasse, nam questiones illas ad Simplicianum iunior scripsit: senior vero effectus scripsit ad Simplicianum & ad Paulinum epist. 105. & 106. & 1 bro de prædest. Sanct. de bon. persequi. de Correct. & grat. in quibus contrariam docet sententiam. Veruntamen hæc responsio nonnullas patitur difficultates. Prima est, quia Aug. lib. primo, de Prædest. Sanct. cap. 4. mentionem faciens illius questionis ad Simplicianum, eam maxime commendat: nam in ea dicit laboratum esse pro libero arbitrio, & gratiam Dei vicisse: & Similia habet libro 2. Retract. capite 1. ubi totam questionem approbare videtur: cum nihil ex ea retractet. Secundo obstat, quia eundem modum loquendi, quem habet Aug. in illa questione, videtur servare in superioribus libris, etiam in illis locis, in quibus maxime videtur ponere electionem ad gloriam ante merita: nam libro de corrept. & gratia cap. 7. sic inquit. *Electi sunt, quia secundum propositum vocati sunt: propositum autem non suum, sed Dei.* & infra, *illi ergo electi, ut sæpe dictum est, qui secundum propositum vocati, qui etiam prædestinati atque præcogniti: ergo etiam hoc loco significat, propositum vocandi antecedere electionem, & vocationem congruam; seu effectum talis vocationis præiustum, esse rationem electionis.* Unde inferius de reprobis ait. *Non sunt secundum propositum vocati, ac per hoc neque electi.* Et lib. de Prædest. Sanct. ca. 17. *Intelligamus (inquit) vocationem, quæ sunt electi, id est, digni ut eligantur.* Et eodem modo dixit Prosper lib. 2. de voc. gent. ca. 10. alias 35. *Frustra dicitur quod ratio operandi non sit in electis, cum etiam ad hoc operentur, ut electi sint.*

Possumus ergo aliter respondere, Augustinū aliquando mutasse vel variasse loquendi modum, esto sententia eius ubique sit eadem. Duplex enim electio distingui potest ex eodem Augustino. tract. 68. in Ioan. Una per modum intentionis: alia per modum executionis. Illa erga antecedit merita: hæc vero fit ex meritis. Exponitur ergo Augustinus, quod in illa questione ad Simplicianum loquatur de electione executiva qualis est illa de qua dicitur Matth. 13. *Elegerunt bonos in vasa, malos autem foras miserunt:* in aliis vero locis loquatur de intentione electionis seu prædestinationis. Sed huic interpretationi obstat, quod

III.

IV.